

ליל שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז המדבר מאמונת חכמים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), דע, כי כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא, נברא ממנו מלאך (חגיגה י"ד.), וכל דיבור ודיבור נחלק לכמה ניצוצות, בבחינת (ירמיה כ"ג): "כפטיש יפוצץ סלע", כמו כן נבראו כמה וכמה מלאכים, לפי רוב הניצוצות, ודיבור הכולל את הניצוצות נברא מלאך, שהוא שר וראש על המלאכים שנבראו מן הניצוצות, והם מחנהו, וכל מלאך ומלאך, הוא ממונה על איזהו דבר, ואפילו כל אילנות ועשבים יש עליהם ממונים, כמה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרשה י') 'אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה' וכו', וכל מלאך מקבל חיותו מהדיבור, ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו, היינו לאיזה עשב או דבר אחר שהוא ממונה עליו: ושני הכוחות האלו, היינו כח שיש למלאך לקבל, וכח להשפיע, מכונים בבחינת ידים, ביד ימין מקבל חיותו, וביד שמאל משפיע, בבחינת: 'זמכה אותו ואומר לו גדל' (שם), והכאה היא בחינת שמאל, נמצא שכל הרפואות תלויים בתורה, בבחינת (משלי ד): "ולכל בשרו מרפא", כי התורה נותנת כח למלאכים, והמלאכים משפיעים לעשבים, ועשבים מרפאים בכח התורה, ומי שפוגם באמונת חכמים, ופורץ גדרם, אזי אין רפואה למכתו, בבחינת (שבת ק"ו): 'דלמא חויא דרבנן מרקיה, שאין לו אסותא', כי הפורץ גדרם, על ידי זה מסיר הידים מן המלאכים, לפי בחינת הסרתו מדרך דברי רבנן, וזהו (דברים י"ז): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", לפי בחינת הסרתו, אם סר מדרך דברי רבנן לימין, בזה סר ימין המלאך, ואין לו כח לקבל, ואם סר לשמאל, בזה סר יד שמאל מהמלאך, ואין לו כח להשפיע, וכשנפגם איזהו יד המלאך, אזי אין לזה האדם אסותא, כי זה העשב שבו תלוי רפואתו, אין לו כח לרפאות, כי אין משפיע לו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה כאן את עוצם מעלת התורה, ואך שלימות התורה תלוי באמונת חכמים דייקא, כי מכל דיבור של הקדוש ברוך הוא נברא מלאך, היינו מכל דיבור ודיבור של התורה הקדושה, שהם דיבורי הקדוש ברוך הוא, נברא מלאך, שהמלאך הזה ממונה להשפיע השפעות טובות למי שלומד

ומקיים את הדיבור ההוא, כי מדיבורי התורה באים כל ההשפעות מזכות, ועל ידי שאדם לומד את התורה, ומקיים את התורה, מקבל שפע מן המלאך שנברא מן הדיבור ההוא של התורה, ועל כן כל דיבור של תורה שווה יותר מכל הון דעלמא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי פאה ד.) אפילו כל העולם כולו אינו שווה לדבר אחד של תורה, כי על ידי שאדם לומד דיבורי התורה, הוא מתקשר עם המלאך הממונה על הדיבור ההוא, ומקבל על ידו שפע עלאה, וכמו שיש דיבור כללי שכולל הרבה ניצוצות, כגון למשל תיבת "בראשית", שמתפרש בשבעים אופנים בתיקוני זוהר, וכן הוא בכל דיבור של התורה, כמו כן יש מלאך כללי הכולל הרבה מלאכים הממונים תחתיו, וכולם משפיעים השפעות מזכות לכל מי שעוסק בדיבורי התורה השייכים להם.

והנה הכח שיש למלאך לקבל שפע מן התורה, והכוח שיש לו להשפיע השפע למטה לבני אדם, שני כוחות אלו נקראים בשם ידים, היינו יד ימין ויד שמאל, כי ביד ימין מקבל וביד שמאל משפיע, וימין תמיד מורה על חסד, כי המלאך מקבל שפע בחסד עליון, ושמאל מורה על גבורה, כי מתגבר ומחלק השפע למטה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י' ס"ו) אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה המכה אותו ואומר לו גדל, והכאה הוא ענין שמאל וגבורה, וכן במצוות התורה יש ימין ושמאל, רמ"ח מצוות עשה ושם"ה מצוות לא תעשה, מצוות עשה הם ימין וחסד, שאדם מתחסד עם קונו ומקיים המצוות בקום ועשה, ומצוות לא תעשה הם שמאל וגבורה, שאדם מתגבר על יצרו, ושב ואינו עובר על איסורי התורה חס ושלום, וכשאדם מקיים כל תרי"ג מצוות התורה הכלולים ממצוות עשה וממצוות לא תעשה שהם ימין ושמאל, הוא גורם ידים שלימים להמלאכים הממונים על אותם המצוות, והם משפיעים לו השפעות מזכות ברוחניות ובגשמיות.

והנה כל זה תלוי באמונת חכמים, כי רק עם אמונת חכמים אנחנו יודעים לקיים מצוות התורה כראוי, כי בתורה כתיב וקשרתם לאות על ידיך, אבל בלי אמונת חכמים אין אנחנו יודעים איך לקיים מצוות תפילין כלל, ורק עם אמונת חכמים ולימוד תורה של בעל פה שנמסרה לנו מפי החכמים, אנחנו יודעים לקיים את התורה, נמצא שכל שלימות ידי המלאכים תלויים באמונת חכמים, כי כשיש לאדם אמונת חכמים, ואינו סר מדבריהם ימין ושמאל, וכמו שכתוב (דברים י"ז) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, על ידי זה אין סרים ידי המלאכים ימין ושמאל, ויש להם ידים שלימים לקבל ולהשפיע עלינו השפעות מזכות תמיד.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי שופטים) אפילו אומרים לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, תאמין להם, כי רק החכמים אמיתיים יודעים מה נקרא ימין ושמאל, ואיך לעסוק בעבודות רוחניים המכונים בשם ימין, וגם איך להעלות עבודת גשמיים המכונים בשם שמאל, מה שאין כן הפוגם באמונת חכמים, ואינו מקיים דבריהם, כפי הסרתו מדברי חכמים כן הסרת ידי המלאכים, ואין להם ימין ושמאל לקבל ולהשפיע כראוי, שזה היה פגם קרח, שלא היה לו אמונת חכמים במשה רבינו עליו השלום, והחליף ימין בשמאל ושמאל בימין (כמובא בזהר קרח קע"ו.), ועל כן נבלע באדמה ונאבד מן הארץ, כי הסיר ידי המלאכים ולא היה מקבל שום שפע מלמעלה ומלמטה, על כן עיקר עבודת האדם לחזק עצמו באמונת חכמים, וללמוד את התורה ולקיים אותה כפי שנמסרה לנו מפי חכמינו הקדושים, ועל ידי זה יהיו מלאכי מעלה תמיד בעזרו בידים שלימים, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מזהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ל"ב) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום, ופירש רש"י, מלאכים ממש, ויש להבין מהו פירושו של מלאכים "ממש", וכי יש מלאכים שאינם של "ממש", אבל על פי דברי רבינו הנ"ל מובן הענין מאד, כי מלאכים "ממש" פירושו מלאכים שלימים עם שני ידים, יד ימין ויד שמאל, היינו שיש להם כח להשפיע לאדם כל מיני השפעות טובות ולשמרו מכל רע, ומלאכים שלימים כאלו שלח יעקב אבינו לקראת עשו אחיו, להכניע אותו ולשבור את רשעו, כי יעקב אבינו קיים בבית לבן כל תרי"ג מצוות התורה בשלימות, וכמו שאמר אחר כך, עם לבן "גרתיו", ופירש"י, ותרי"ג מצוות שמרתי, ולכן היה לו כח של כל התרי"ג מצוות עם כל המלאכים הנבראים מהם, שישמרו אותו מעשו הרשע, והכל היה בכוח אמונת חכמים שלו, כי יעקב הצטיין באמונת חכמים מעודו, כי היה (בראשית כ"ה) איש תם יושב אוהלים, היינו בבית מדרשם של שם ועבר, וגם בברחו מפני עשו חזר ללמוד שם י"ד שנה, וכל בריחתו היתה על ידי פקודת אביו ואמו, שהיה לו אמונת חכמים בהם, וציית לכל דבריהם, ולכן בכח אמונת חכמים שלו היו ידים שלימים לכל המלאכים שנבראו בכח התורה והמצוות שלו, ועל ידי זה לא פחד מעשו הרשע, רק שלח מלאכים "ממש" לקראתו, והם שמרו עליו מכל רע, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתורה ובמצוות עם אמונת חכמים באמת, ונזכה לברוא מלאכים קדושים שישמרו אותנו מכל רע, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש ג"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל, במעשה מחיגר, מעשה ג' דף ס"א, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש ג"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך נסתכל על הדומים בצד אחר וראה כתוב שם, שמי שיאחז באותו הצד, שישא אותו להדרך שיוצאים ממנו כמה דרכים כנ"ל, כי מי שמסתכל על נשמות ישראל בעין אמת ובעין טובה, שהם יהלום ואבן טוב בכתר המלך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' ו'), ימצא הדרך הקדוש שממנה יוצאים כמה דרכים, ויזכה לקרב כולם אל הקדושה, כי יש בכל אחד מישראל נקודה טובה מה שאין בחבירו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד), שזה גורם לו להיות יהלום ואבן בכתר המלך, ועל ידי שמבקשים ומחפשים את המוב שבקרבו, על ידי זה יכולים להחזיר אותו בתשובה שלימה ולהביא אותו אל דרך המלך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב).

ואחז באותו הצד, ונשא אותו לשם, ונתן רגליו באותו הדרך שהאבק רפואה לרגלים, ונתרפא מיד, כי עולם הזה נקרא בשם "רגלים", כי היא הקדושה הנמוכה מכל העולמות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), וכל הצרות שאדם סובל מחמת שאינו יודע איך להתנהג בקדושה בכל המדרגות התחתונות, והם מורידים אותו למטה, אבל כשדורך על ה"אבק" הקדוש של הצדיק, שהוא א'ות ב'רית ק'ודש, ראשי תיבות אב"ק, על ידי זה יש לו רפואה לרגליו, וחוזר ומעלה כל המדרגות התחתונות אל הקדושה, וכולם מקבלים עלייה גדולה.

והלך ונטל האבק מכל הדרכים, ועשה לו אגודות, שאגד הפול של הדרך של צדיקים לבדו, וכן הפול של שאר הדרכים, אגד כל אחד לבדו ולקחם אתו, כי הצדיק שזוכה לשמירת אות ברית קודש, יודע את כל הדרכים שיש בעולם הזה, ולאן הם מוליכים את האדם, ויודע היטיב איך לעזור לבני אדם למצוא את הדרך הנכון לחזור אליו יתברך באמת.

ויישב עצמו, והלך לאותו היער שגזלו אותו שם, כי כן דרך הצדיק להשגיח על תיקון העולם, ודייקא במקום שגזלו אותו, ועשו לו רע, חוזר לשם כדי לתקן אותם ולהחזירם בתשובה.

כשבא לשם, בחר לו אילן גבוה, שהוא סמוך להדרך שיוצאים שם הגזלנים לגזול, האילן גבוה הוא הצדיק הגדול במעלה מאד, שכל זמן שאדם מקורב אליו אינו צריך לפחד מכל הגזלנים והרשעים שנמצאים בדרך, ויכול לרדת אל תוך הצנור שלהם ולשברם ולהוציא מהם ניצוצי הקדושה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח').

ולקח הפול של צדיקים והפול של משוגעים וערכם יחד, ופיזר אותם על הדרך, והוא עלה על האילן וישב שם לראות מה יהיה נעשה בהם, כי האבק של א'ות ב'רית ק'ודש יש בה שני כוחות, מי שזוכה לשמור אותו באמת נעשה צדיק גמור, ומי שאינו זוכה נעשה משוגע רחמנא ליצלן, כי סילוקא דיסודא עד אבא ואמא (זוהר משפטים ק"ג), היינו עליית מדת צדיק יסוד עולם מגיע עד המוחין הנקראים אבא ואמא, ואם אינו זוכה לשמירת הברית כראוי נעשה משוגע רחמנא ליצלן, ועל כן אומרים חכמי הרופאים שהסירוס רפואה למשוגע (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז), ועל כן צריכין להתפלל הרבה שיזכה לתיקון הברית כראוי.

והיו יוצאים שם גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזול, וכשבאו לאותו הדרך, תיכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעוק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות, אבל מחמת שהיה מעורב שם פול של משוגעים, נעשו צדיקים משוגעים, והתחילו להתקוטט זה עם זה, זה אמר: בשבילך גזלנו, וזה אמר: על ידך גזלנו, עד שהרגו זה את זה, כי זה סימן של צדיק שאינו שלם, כשזורק האשמה של עוונותיו על אחרים, ואינו מכיר את מקומו להכיר שהכל תלוי בו בעצמו, לא כן הצדיקים אמיתיים, שאפילו עוונות של אחרים מרגישים שהם חייבים בדבר, והם מוכיחים את עצמם על כל העוונות שרואים אצל אחרים, וכמו שהיה דרכו של הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, שהיה תמיד מוכיח את עצמו ברבים על עוונות של אחרים, ועל ידי זה כולם התביישו וחזרו בתשובה אמיתית, וכן אומר רביז"ל (ספר המדות אות תשובה סי' ע) כשאתה מוכיח אותם שלא תקנו חטאת נעורים, תכלול את עצמך עמהם, ועל ידי זה יקבלו ממך, וכן (שם אות תוכחה סי' ה) לעולם אל יוציא אדם את עצמו מן הכלל, עיין שם, כי כשאדם כולל עצמו עם כל נשמות ישראל, אזי ההרהור תשובה שלו גם כן נופל על נשמות ישראל, וכולם חוזרים בתשובה.

והיה שולח כת אחרת, והיה גם כן כנ"ל, והרגו זה את זה כנ"ל, וכן היה אחר כך, עד שנהרגו כולם, עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (היינו שהבן הנ"ל הבין שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל, ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד), וירד מהאילן, וכיבד משם את הפול

הנ"ל מן הדרך, ופיזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן, כי הצדיק האמת מחפש ומבקש תיקון העולם תמיד, ורוצה שכל אחד יקבל תיקונו הנצחי, ולכן מתנהג עם כל אחד ואחד כפי שורש נשמתו, ומלמד עמו דרכי התשובה עד שיזכה להגיע אל תיקונו באמת, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים ונזכה לקבל תיקון אמיתי ונצחי לנשמותינו עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשס"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל ליקומי מוהר"ן חלק ב' סי' ב' המדבר מתודה והודאה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל) ימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא, כי זה עיקר שעשוע עולם הבא, להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהכיר אותו יתברך, שעל ידי זה סמוכים וקרובים אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כולם, בבחינת: 'כל הקרבנות בטלין, חוץ מקרבן תודה' (מדרש רבה, צו פרשה ט), שלא ישאר לעתיד, רק בחינת תודה והודאה, להודות ולהלל ולדעת אותו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה י"א): "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", שזה כל שעשוע עולם הבא: ובחינת תודה, שהוא שעשוע עולם הבא, זה בחינת הלכות, כי ההלכות שזוכין ללמד, בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת (נדה עג): 'כל השונה הלכות בכל יום, מוכטח לו שהוא בן העולם הבא' כי כשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עיקר שעשוע עולם הבא, ובשביל זה מכונה התודה בשם הלכה, כי תודה מביאין כשיוצאין מצרה, כי כשנופלין לאיזהו צרה הם ושלום, אזי עיקר הצרה בלב, כי הלב יודע ומרגיש הצרה ביותר, כמו שכתוב (משלי י"ד): "לב יודע מרת נפשו", כי "הלב מבין" (ברכות ס"א), ועל כן הוא מרגיש הצרה ביותר, ואזי בשעת הצרה, מתכנסים כל הדמים ועולים

אל הלב, כמו כשיש צרה באיזהו מקום חם ושלווה, אזי מתכנסים כולם אל החכם שיש שם, לקבל ממנו עצה, כמו כן נתקבצים כל הדמים ועולים אל הלב, לבקש עצה ותחבולה כנגד הצרה, ואזי הם שוטפים על הלב, ואז הלב בצרה ובדוחק גדול, כי לא די שהלב דואג בעצמו, כי הוא מרגיש הצרה יותר מכולם, אף גם הדמים שוטפים עליו ומצריין לו מאד, ועל כן כשיש חם ושלווה צרה לאדם, הלב דופק בדפיקות גדולות, כי הוא מבקש לנענע מעצמו ולהשליכם מעליו, ועל כן הוא דופק בדפיקות גדולות בשעת הצרה חם ושלווה, ואחר כך כשיוצאין מהצרה, אזי חוזרין תהלוכות הדמים לילך כסדר בתוך שבילי הגוף, ועל כן התודה, שהיא באה כשיוצאין מהצרה, היא מכונה בשם הלכה, על שם תהלוכות הדמים, שהולכין כסדר כשיוצאין מהצרה, וזהו מזמור לתודה, ה'רעו ליה' כ'ל ה'ארץ ראשי תיבות הלכ"ה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו התחזקות עצומה בענין הצרות שעוברים על האדם חם ושלווה, שכל התכלית שלהם הוא להביא האדם לידי תודה והודאה להשם יתברך, שהוא שעשוע עולם הבא, ולהתענג על נועם זיו השכינה, כי בודאי בשעה שעובר על האדם איזה צרה חם ושלווה, צר ומר לו מאד, וכל הדמים באים ושוטפים על לבו, והלב דופק בדפיקות גדולות, כי כל הדמים מתכנסים אל החכם של הגוף שהוא הלב, ומבקשים ממנו עצה לצאת מן הצרה, כדרך בני אדם כשיש להם צרה, באים אל החכם והצדיק לבקש ממנו עצה, אבל כשזוכין לצאת מן הצרה, והדמים חוזרים להסתובב בגוף כסדרם, אזי ראוי שיתמלא פה האדם עם תודה והודאה להשם יתברך, ולהשתעשע בשעשוע עולם הבא, כי אין עוד שמחה ונחת רוח כמו אדם שיודע שכל ישועתו באה מהשם יתברך, והוא מהלל ומודה לשמו יתברך על זה, וכל מה שנותן תודה והודאה להשם יתברך, נעשה יותר קרוב וסמוך אל השם יתברך, שזהו כל שעשוע עולם הבא, כי שעשוע עולם הבא להכיר את השם יתברך, ולהודות להשם יתברך, רק בעולם הזה על פי רוב מוח האדם ישן ואינו מכיר את חסדי ה', עד שבא לידי איזה צרה חם ושלווה, ואז, כשהקדוש ברוך הוא עוזר לו לצאת מהצרה, הוא מהלל ומודה לשמו יתברך מאד, נמצא שכל תכלית הצרה היתה לעורר אותו לתודה והודאה, ולהשתעשע בשעשוע עולם הבא, ועל דרך שאמרו חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה פרשה ב' סי' ל"ה) על הפסוק (שמות י"ד) ופרעה הקריב, שהקריב לב ישראל לאביהם שבשמים, שדייקא על ידי שרדף אותם, והכניס אותם לצרה, צעקו בני ישראל אל ה', וזכו לראות בישועת ה', נמצא שהוא התחזקות עצומה לכל אדם בכל מה שעובר עליו בחיים, שאף פעם לא יאבד סברו ותקוותו חם ושלווה, רק יאמין ויידע שכל הצרה הוא לקרב

אותו להשם יתברך, ואם יחזיק מעמד, ויצעק אל ה' בראוי, בודאי יזכה לראות בישועת ה', ולצאת מכל צרותיו לגמרי.

וזהו מעלת אמירת תהלים, כי ספר תהלים כלול מן הצעקות וההודאות של דוד המלך עליו השלום, שבכל פעם שנכנס לאיזה צרה, צעק הרבה אל השם יתברך, הצליני מאויבי וגו', הושעני מכל רודפי וגו', ואחר שיצא מן הצרה, נתן תודה והודאה להשם יתברך, אודך בכל לבי וגו', אודך בקהל רב וגו', ודוד המלך אמר ספר תהלים ברוח הקודש גבוה כזאת, עד שכל אחד מישראל יכול למצוא את עצמו בתוך ספר תהלים ולומר המזמורים בהתעוררות גדולה כאילו נאמרים עליו ממש, (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ג), ולכן אשרי המרגיל עצמו באמירת תהלים בכל יום, וכן מרבה בהתבודדות בכל יום, לצעוק הרבה אל השם יתברך מכל צרותיו, וליתן תודה והודאה להשם יתברך כשרואה ישועת ה', כי על ידי יעלה וישתעשע בשעשוע עולם הבא, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הג"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ל"ב) ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר, ואמרו על זה חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ע"ה סי' י"ג) אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, אם יהיו צרות באות על בניי, לא תביא אותם זו אחר זו, אלא הרווח להם מצרותיהם, באותה שעה נשא יעקב את עיניו וראה את עשו שהוא בא מרחוק, ותלה עיניו למרום בכה ובקש רחמים מלפני הקדוש ברוך הוא, ושמע תפלתו, והבטיחו שהוא מושיעו מכל צרותיו בזכותו של יעקב, שנאמר (תהלים ב') יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב, ויש להבין, אם היה עת רצון אז ליעקב לבקש על ביטל הצרות, למה התפלל "ורווח תשימו בין עדר לבין עדר", שלא יבואו הצרות זו אחר זו אלא הרווח ביניהם, הלא יותר טוב להתפלל שלא יבואו הצרות כלל, אבל לפי דברי רביז"ל הג"ל מובן הענין מאד, כי יעקב אבינו הבין שבדורות העתידים, יבואו צרות על עם ישראל לעורר אותם לצעוק אל להשם יתברך, כי הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפילתן, וכמו שכתוב (שיר השירים ב') יונתי בחגוי הסלע וגו' השמיעני את קולך וגו', אבל הקדוש ברוך הוא גם מרוויח להם בכדי לשמוע קול תודה והודאה שלהם, שזהו העיקר, כי עיקר תכלית הצרה, לשמוע קול רנה וישועה ואיך שהם מודים ומהללים לשמו יתברך על יציאתם מן הצרה, ולכן התפלל יעקב שלא יבואו הצרות זו אחר זו, רק יהיה רווח ביניהם, כי דייקא על ידי זה יוכלו להודות ולהלל לה', שזהו העיקר.

וזהו המסורה בפסוק זה (מוכא בבעל המורים), רווח תשימו, ואידך, (אסתר ד') רווח והצלה, יעמוד ליהודים, כי הרווח שיש בין הצרות היא היא עיקר ההצלה, כי על ידי הריווח, יכולין ליתן תודה והודאה להשם יתברך, שזהו כל עיקר תכלית הצרה וההצלה.

וזה היה עבודת יעקב אבינו כל ימי חייו, להתפלל אל השם יתברך מתוך צרותיו, וליתן שבח והודאה לשמו יתברך על כל הישועות, כי עסק הרבה באמירת תהלים כמו דוד המלך עליו השלום, וכמוכא במדרש (בראשית רבה פרשה ס"ח סי' י"א) על הפסוק (בראשית כ"ח) וישכב במקום ההוא, אבל בבית מדרש שם ועבר ובבית לבן לא שכב בלילה, ומה היה אומר, "כל ספר תהלים היה אומר", מה טעם (תהלים כ"ב) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, ישראל סבא, עיין שם, כי יעקב אבינו תפס הדרך הקודש למצוא ההרחבות שהשם יתברך מרחיב לו בתוך כל צרותיו, ולהודות לשמו יתברך עליהם, ועל ידי זה היה יכול ללכת לקראת עשו ולהכניע אותו, כי היה מוכסח שהקדוש ברוך הוא בעזרו.

והנה על פי זה יובן טעם מתוק בפסוק (בראשית ל"ב) ויותר יעקב לבדו, ופירש"י, שכח פכים קמנים וחזר עליהם, ומוכא בשם צדיקים, פכ"ם כגימטריא ק"ן, רמז לק"ן מזמורים שבספר תהלים, ולכאורה יפלא מה ענין ספר תהלים לכאן, אבל על פי הג"ל מובן הענין מאד, כי הלא ספר תהלים היתה עבודתו של יעקב אבינו כל ימי חייו, עוד בבית מדרשו של שם ועבר וגם בבית לבן, ואם כן קשה, למה היה מפחד כל כך מעשו הרשע, והוצרך לשלוח לו כל הדורון הזה, הלא היה לו לסמוך על ספר תהלים שיציל אותו מכל רע, אלא סימן שלעת עתה "שכח פכ"ם קמנים" שהוא הכח של ספר תהלים, אבל עכשיו "חזר עליהם", וזה אשר הצילו משרו של עשו, והכניע אותו לגמרי, שזהו ויותר יעקב לבדו, ואיתא במדרש (בראשית רבה פרשה ע"ז סי' א') מה הקדוש ברוך הוא כתוב בו (ישעיה ב') ונשגב ה' לבדו, אף יעקב, ויותר יעקב לבדו, כי יעקב הגיע למדריגה גבוהה כזו, עד שהכיר שאין לו בעולמו רק הקדוש ברוך הוא לבד, ואפילו אם עובר עליו איזה צרה חס ושלום, כל התכלית של הצרה הוא רק להשמיע קולו בתפילה ובשבח והודאה להשם יתברך, שרק זה שישאר לעתיד לבא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ט'), כל התפילות עתידות ליבטל חוץ מתפילת תודה, וזהו ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, והבן.

וזהו ויותר יעקב לבדו ראשי תיבות לו"י, כי עבודת שבט לוי הוא השיר והשבח בבית המקדש, וכל אחד מישראל יכול להגיע אל מדריגה זאת, וכמבואר ברמב"ם (סוף הלכות שמיטה ויובל) לא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי,

והולך ישר כמו שעשהו האלהים, ופורק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו, כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד עליו השלום אומר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, עיין שם, הרי שכל אחד מישראל יכול להתקדש בקדושת הכהנים והלוויים, וזהו ויותר' יעקב' לבדו', סופי תיבות רב"ו, כי בזה נעשה יעקב אבינו רב"ו של כל אחד מישראל לדורות עולם, ללמד אותנו להתחזק בכל מצביו, לצעוק אל ה' וליתן שבח והודאה על כל ההרחבות וההצלחות שעושה לו, וכמו שכתוב (תהלים כ') ישגבך שם אלקי יעקב, והשם יתברך יזכינו לצאת מכל צרותינו, ולהודות ולהלל לה' כל ימינו, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

